

BUDAPEST, III. KER.
ÓBUDAI FŐ TÉR ÉS KÖRNYEZETE

VÁROSÉPÍTÉSZETI ÉS KÖRNYEZETALAKÍTÁSI ÖTLETPÁLYÁZAT

MŰSZAKI LEÍRÁS

tartalom

műszaki leírás

1. helyszín adottságai
2. funkciók
3. koncepció
 - 3.1 elrendezés - belső szerkezet
 - 3.2 funkciók - építészeti elemek, anyagok
 - 3.3 közlekedés – gazdasági kiszolgálás – külső kapcsolatok
 - 3.4 elrendezési lehetőségek a rendezvények függvényében
 - 3.5 ütemezhetőség

tervlapok

1	helyszínrajz – terület fő szerkezeti tagolása, közlekedési rendszer	m1_1000
2	beépítési és környezetalakítási helyszínrajz	m1_500
3	metszetek	m1_200
4	rendezvények, elrendezési helyszínrajzok, látványok	
5	látványok	
6	látványok	

ÓBUDAI FŐ TÉR ÉS KÖRNYEZETE

VÁROSÉPÍTÉSZETI ÉS KÖRNYEZETALAKÍTÁSI ÖTLETPÁLYÁZAT

1. helyszín adottságai

Budapest története Óbudával kezdődik.

Az első leletek őskori eredetűek, a Duna menti területeken találhatóak.

2000 évvel ezelőtt, a „limes” kiépítésével egyidőben létesült légiótábor köré –a mai Flórián tér környékén –katonaváros épült. A katonák civil életének helyszínét jelentett Óbuda. A kiszolgált katonák, a romanizált helyi lakosság alkotta polgárváros köré villák, majorságok létesültek. Vízvezeték, csatorna, központi fűtés, kövezett út, amfiteátrum szolgálta a lakosokat. Európa szinten jelentősek a római kori emlékek.

A Honfoglalás korától Óbuda huzamosan lakott terület volt. A kialakuló két mag egyike volt a mai Fő tér környéke, az itt megalapított prépostság körül egyházi központ létesült. A Fő tértől délre iparos-kereskedő rész helyezkedett el.

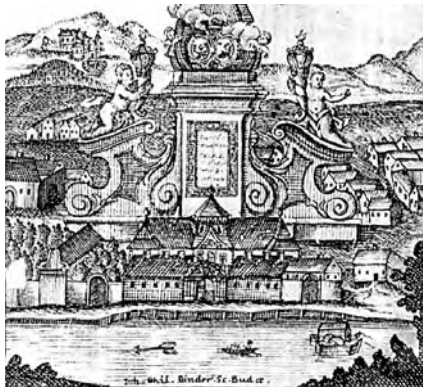
A török idők után német telepések, gyárpar, osztrák és cseh iparosok megjelenése alakította a terület sorsát, textil-és téglagyárak alapultak.

Buda, Pest és Óbuda 1873-as egyesítésével Óbuda egyúttal további területekkel bővült.

Óbuda látképe a Duna felől, 1812

A Fő tér jelentette várossz rész karakterét a földszintes, zárt sorú épületek; valamint a helyenként megjelenő emeletes polgárházak jelentik; valamint az épülettömbök között, apró szögtörésekkel kanyargó hagyományos utcaszerkezet. A későbbi fejlesztések, építkezések (Árpád híd, lakótelepek, valamint a mai hasznosítások) következtében a Fő tér régi idők idéző világa **szigetként, zárványként** maradt meg a városszerkezetben. Egy letűnt kor hangulatát, ízét őrzi a mai napig is; **tanúskodik Óbuda múltjáról.**

ÓBUDAI FŐ TÉR ÉS KÖRNYEZETE

VÁROSÉPÍTÉSZETI ÉS KÖRNYEZETALAKÍTÁSI ÖTLETPÁLYÁZAT

2. funkciók

A Fő tér és környezetének használatát, az ide kerülő funkciókat egyrészt a már jelenleg is itt megrendezésre kerülő események – Adventi rendezvények, Óbuda napja, Borfalu, Óbudai Nyár, Óbudai Búcsú, Piac, jégpálya – jelentik, másrészt az új tervek jelentette igények: terület bekapcsolása a budai promenádba (ezáltal a főváros idegenforgalmi vérkeringésébe), vízjáték, árnyékolás, szociális igények. Külön feladat a meglévő - megmaradó gázfogadó kezelése, a tér aktív részévé tétele.

A tervezési terület a Fő teret körülvevő utcákat, tereket is jelenti; ezek **különböző árnyalatokat** képviselnek, feladatuk is eltérő:

- Szentlélek tér közlekedési csomópont, a tervek szerint turistabuszok érkezési, indulási helye is; valamint a budai promenád érkezési helye a területre. Belső része már intimebb, bensőségesebb hangulatú.
- Hajógyár utca jelenlegi zsák jellege az Óbudai sziget fejlesztéseivel átértékelődik, a terület nyugati megközelítését jelenti.
- Laktanya utca és Harrer Pál utca szűkösebb vonalvezetése a terület észak felőli megközelítését, északi városrész irányából való szivárgást jelenti.
- Kórház utca a Fő tér keleti bejárata, fontos tömegközlekedési kapcsolattal.
- Hídfő utca déli, szűkebb keresztmetszetű kapcsolatot jelent a főváros irányába.
- A terület egyik jelképe, ismertetőjegye az esernyős szobrok. Méltó szerepük a térrendszeren belül megtartandó.
- A területen található Zichy kastélynak és kertjének Fő térrel és a környezetével való kapcsolata a tervezés, az új elemek elhelyezése során kiemelten kezelendő.

A területet a városszövetbe ágyazó utcák, kapcsolatok jellege, hangulata, helyzete nagyban befolyásolja az oda kerülő funkciókat. A térelemek, teraszok, zöldfelületek, utcabútorok, rendezvényhelyszínek így válhatnak **természetes és kézenfekvő** részeivé a területnek; így kerülhetők el a jelenlegi térrendszer megerősökölését jelentő, rossz helyszínt és léptéket választó beavatkozások. A beruházói, a használói és a városképi kívánalmak jelentette igények összhangba hozásával maradhat a terület **egyensúlyban**.

ÓBUDAI FŐ TÉR ÉS KÖRNYEZETE

VÁROSÉPÍTÉSZETI ÉS KÖRNYEZETALAKÍTÁSI ÖTLETPÁLYÁZAT

3. koncepció

3.1 elrendezés - belső szerkezet

A terület egészére jellemző a meglévő értékek és a tervezett elemek; a történelmi háttér és a kortárs építészet egyensúlya, összhangja. Koncepció volt a térszín alatt található romok tiszteletben tartása, nem bolygatva azokat.

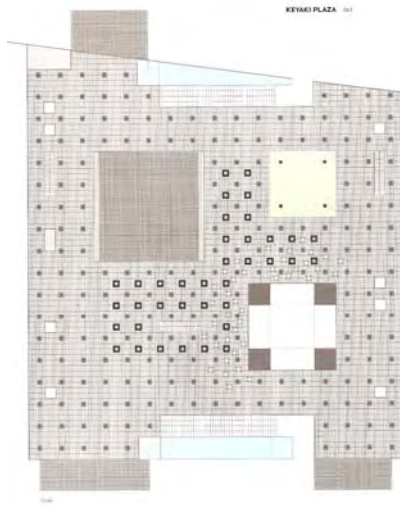
A hosszú fejlődés során kialakult jellegzetes, **szabálytalan kontúr**, a kis szögtörésekkel kanyargó utcák, terek geometriájára egy szabályos, a Fő tér koordinátáiból álló raszter került. Ez jelöli ki az irányokat; **rendszer**, **szabályosságot adva a térrendszernek**.

Az egyes rendezvények, események lehetséges helyszíneit ezen burkolati rendszerben „**pecsétként, tálcaként**” megjelenő burkolatok jelölik ki. Az összefüggő zöldfelületek, a Fő téri vízjáték, a piaci és az ideiglenes pavilonok, a padok, a kisebb fűfelületek, zöldsávok szintén a koordináta rendszerbe illeszkedő mezők. A derékszögű alaprajzi rendszerből egyes fűfelületek ferdén felnyúlva, magassági értelemben lépnek ki.

Az egyes elemek térrendszeren belüli helyét a rendeltetés jellege, az épületek jelentette háttér hangulata határozta meg:

- a **Szentlélek tér** felé levő zöldfelületek szűrőként jelennek meg a közlekedési csomópont felé, elválasztva és egyúttal összekötve a térrendszert a várossal. A zöldfelületek az Árpád híd lehajtói felé is szűrőként működnek.
- a Szentlélek téren a **Szentháromság szobor** a helyén marad, a kialakított négyzetes tér megfelelő ünnepélyességet ad neki.
- a **Gimnázium** előtti tér találkozási pont lehet: az egykori kút helyreállításra kerül, ülőfelületek létesülnek.
- a Szentlélek térnek az **Óbudai múzeum**nál levő sarkában kap helyet a jégpálya, aminek a helye nyáron rendezvények helyszíne lehet színpaddal. Elhelyezkedése kellően nyitott, de egyúttal védett is.
- a **Hídfő utcán** vendéglátóhelyek teraszai létesülnek, „vendéglátó” utca létesül.
- a **Hajógyár utca** a Fő tér közvetlen szomszédságában, de egyúttal önállóan, zártan helyezkedik el; ideális helyszínt biztosítva a piacnak. Hajógyár utca meghosszabbítása gyaloghídként az Óbudai sziget felé biztosít összeköttetést.
- a **Harrer Pál** utca zöldfelületekkel, fákkal, padokkal gazdagított keskeny gyalogos utca az északi városrész felé.

- A **Fő tér** a fő rendezvénytér. Színpad kialakításának lehetőségével, vízfelülettel, ideiglenes pavilonokkal, ülőfelületek lehetőségével, állandó körpadokkal, süllyesztett világítással, kerületzászlóval és a fényjellel. A fák szűrő lombjai árnyékoló szerepűek.
- A **Zichy kastély** előtti, Fő tér felőli zöldsáv elválasztja a rendezvénytértől a kastélyt.

szabálytalan kontúr - szabályos raszter; különböző léptékű burkolatok egy síkban

természetes felületek szabályos kontúrral

fának, árnyékoló lomboknak helyet adó mezők a burkolatosztás rendszerébe illesztve

3.2 funkciók - építészeti elemek, anyagok

A gyalogos sétányok, utak, az egyes rendezvények helyeit kijelölő pecsétek burkolati anyaga a hely jellegzetes hangulatához tartozó **10X10cm-es és 20X20cm-es kiskockakő**. Azaz a jelenlegi (régi) felületek burkolóanyaga jelenik meg megújulva egy új rendszerben, egyfajta **folytonosságot** mutatva a múlt és a jövőt jelentő beruházás között. A kiskockakő rendszerébe illenek a teljesen új elemek is: a burkolatba süllyesztett lámpák, az ülőpadok, a pavilonok, az árnyékolást (is) jelentő lombosfák, a fűfoltok és zöldsávok.

A rendezvényterek, nézőterek a 10X10cm-es kiskocka térburkolattal készülnek, az egyéb szilárd burkolat a 20X20cm-es kiskocka. Ezen burkolatok alapanyagául a jelenlegi, felszedésre kerülő kockakő is felhasználható. A kettévágásukkal kialakuló új, vágott felületű oldalak lesznek a járőfelületek.

A **jégpálya** süllyesztve kerül kialakításra, a környező járószinthez képest 45cm-rel van lejjebb. Ezáltal a jégpálya, illetve a helyén levő rendezvénytér különleges hangulatúvá válik. A lesüllyesztés lépcsői egyúttal ülőfelületek is.

A gázfogadó épülete **fényjel**ként kerül hasznosításra. Világító testként válik a tér aktív részévé. Nem konkrét anyagként jelenik meg, nem választ ki egy történeti kort, egy emlékhöz tartozó anyagot vagy megjelenést; hanem fényttestként, világító felületként jelenik meg. A **Fő tér ünnepélyességét**, emelkedettségét fokozza. A fényttest a tér vízfelületéhez kapcsolódik. A meglévő gázfogadó falai megmaradnak, az új üvegszerkezet, a fényjel testét adó üvegburkolat pedig köréépül, a megfelelő hozzáférés biztosításával. A homokfűvott, fehér üveglapok és a gázfogadó fala közötti légrésemben található a szabályozható világítás fényforrásai, valamint a fényjel tetejére felvezetett víz vezetékei. Az üveglapokon levő vízfátyol teszi vibrálóvá, sejtelmessé a fényt.

A térburkolatból kinövő elemek – padok, zöldfelületek – oldalfala matt acélborítást kap, az ülőfelületeket faburkolatok jelzik.

Az ideiglenes és az állandó **pavilonok** anyaga az ülőfelületekével egyező fa, a tartóvázat acélszelvények alkotják, a könnyű szerelhetőség, szerelvényezés miatt. A Halásztanya étterem előtti sávban sorakozó ideiglenes pavilonok közműcsatlakozással rendelkeznek. Elbontásuk idején a közműkiállítások egy sávban, a burkolatba süllyesztett fedlap alatt vannak.

A piac állandó pavilonsora szintén acélvázra készül, azonban ennek burkolata, oldallapjai is acéllapok: **rozsdabarna színű perforált lemezek**. A Zichy kastély homlokzata előtt sorakozó vázszerű pavilonok adnak helyet a piac sokszínű világának. Ha nincs piac a pavilonok árnyékos leülőhelyekként szolgálnak. Az innen induló gyaloghíd anyagában rokon a piaci pavilonsorral: acél tartószerkezetű, acél taposórács járőfelülettel. Mind a piaci pavilonok, mind a gyaloghíd bútorszerű, betett elemként viselkedik a térszerkezethez szervesen kapcsolódva..

A térrendszeren kialakított **növényzet** (meglévő-megmaradó és újonnan telepített) többszintes növénytakaró: terepszinten levő zöldfelületek - talajtakarók, kiemelt (felnyíló) zöldmezők - cserjék, lombosfák alkotják.

A területre javasolt **új telepítésű fajok:**

Corylus colurna	-	törökmogyoró
Fraxinus ornus	-	virágos kőris
Gleditsia triacanthos 'Shademaster'	-	tövistelen lepényfa
Koelreuteria paniculata	-	bugás csörgőfa
Pyrus calleriana 'Chanticleer'	-	díszkörte

javasolt cserjefajok:

Buddleia davidii fajták	-	nyáriorgona
Forsythia x intermedia 'Lynwood'	-	aranyvessző
Ligustrum ovalifolium	-	örökzöld fagyal
Weigela fajták	-	rózsalconc fajták

javasolt talajtakarók:

Cotoneaster salicifolius 'Herbstfeuer'	-	madárbirs
Rosa 'The Fairy'	-	talajtakaró rózsza
Euonymus fortuneii	-	kecskerágó kúszó fajtái
Vinca minor	-	kistélizöld

A kialakított növényfelületek rétegrendje:

- intenzív növényzet növénykiültetési terv szerint
- 5 cm fenyőkéreg terítés
- 40-100 cm Intenzív talajkeverék
- 150 g/m² szűrő-elválasztó réteg

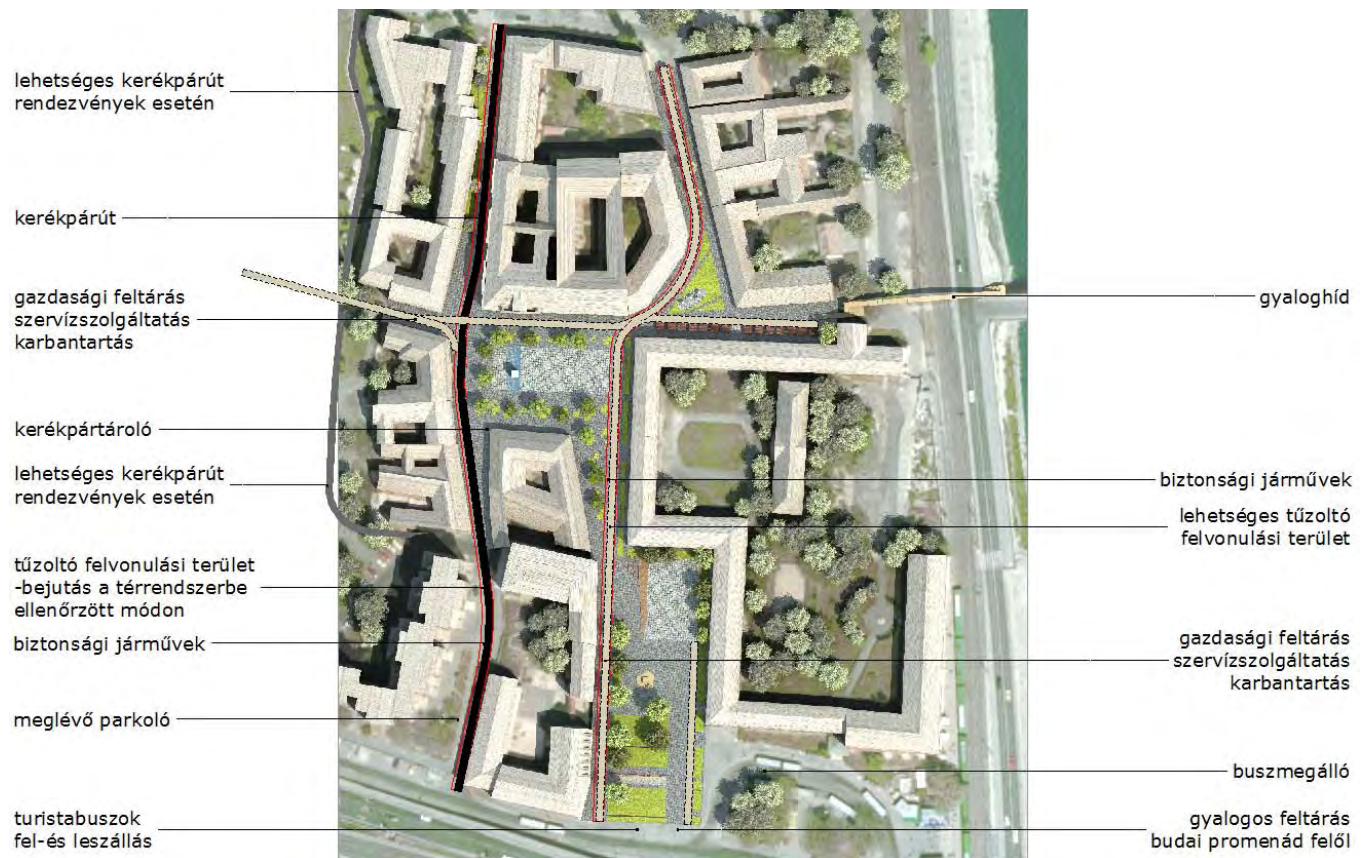
A Fő tér **meglévő fái** újakra cserélődnek; a Szentlélek téren levő, Szentháromság szobor körüli, illetve a Zichy kastély előtti nagyméretű fák komoly értéket képviselnek, megtartásukat fontosnak tartjuk, javasoljuk.

A burkolt felületek esetében a felszíni csapadékvíz elvezetését az épületek mellett a burkolatok épülettől való 1%-os oldal irányú lejtésével biztosítjuk a zöldfelületek irányában.

A Fő téren a lejtésviszonyok az szerint kerülnek kialakításra, hogy a burkolt felületekről a víz a téren található „vízjátékot” körülvevő részfolyóka irányába folyjon.

A kiemelt mezők mellé a burkolatba folyókát teszünk.

3.3 közlekedés – gazdasági kiszolgálás – külső kapcsolatok

A térrendszer bekapcsolását a városszövetbe a meglévő, de valamennyire megváltozó minőségű, egymástól eltérő hangulatú utcák, terek jelentik.

-Észak felé a **Harrer Pál utca** – ülőbútorokkal, fákkal és zöldfelületekkel - kerékpáros és gyalogosforgalmat, és a **Laktanya utca** – fasorral – csendesebb gyalogosforgalmat bonyolít. A Harrer Pál utcából kiforduló kerékpárút a Duna felé haladhat tovább.

-Nyugat felé a **Kórház utca** jelent kapcsolatot; a tömegközlekedés, a Flórián tér felőli autóbusz megálló szemszögéből fontos ez az irány. Ezen irányból szükség esetén karbantartás, gazdasági kiszolgálás is lehetséges.

-Dél felé egyrészt a **Hídő utca** kisebb keresztmetszete – kerékpárúttal, gyalogosforgalommal – másrészt a **Szentlélek tér** – tömegközlekedés, hév, promenád – összetettebb jellege biztosít kapcsolatot. A Hídő utca felől lehetséges a tűzoltó felvonulás ellenőrzött módon történő bejutása. Ezen utca az éttermek, kávézók teraszaival „vendéglátó utcává” válik. A Szentlélek tér kapcsolata többretegű: gyalogos kapcsolat dél felé, a tervezett promenád felé; turistabuszok fel- és leszállóhelye; tömegközlekedési és hév csatlakozás; lehetséges tűzoltó felvonulási terület; gazdasági-kiszolgáló irány is. A tér déli részén elhelyezett zöldfelületek szűrik meg az Árpád híd lehajtó sávjainak terhelését, majd a térrendszerbe befelé haladva kibővül a Szentháromság szobornál a burkolt rész, méltó teret adva a szobornak. A Szentlélek tér rendezése a buszmegálló kisebb módosításával, területének csökkentésével

-Kelet felé a **Hajógyár utca** a kapcsolat, ami jelenleg elhanyagolt, befejezetlen hatást kelt. A piac forgataga töltheti fel élettel, valamint az Óbudai sziget felé az újonnan létesülő gyaloghíd jelenthet megoldást a mostani határozatlan állapotokra. A híd a hév és az autópályát átívelésével a szigetre vezető meglévő híd hídfejéhez érkezik.

A térrendszeren belül két helyen is létesül kerékpártároló, a kerékpárút mentén a Fő tér közelében. Nagyobb rendezvények esetén a tömböktől keletre található, valamennyire ma is létező útvonalra terelhető el a kerékpáros forgalom, elkerülendő a konfliktusokat.

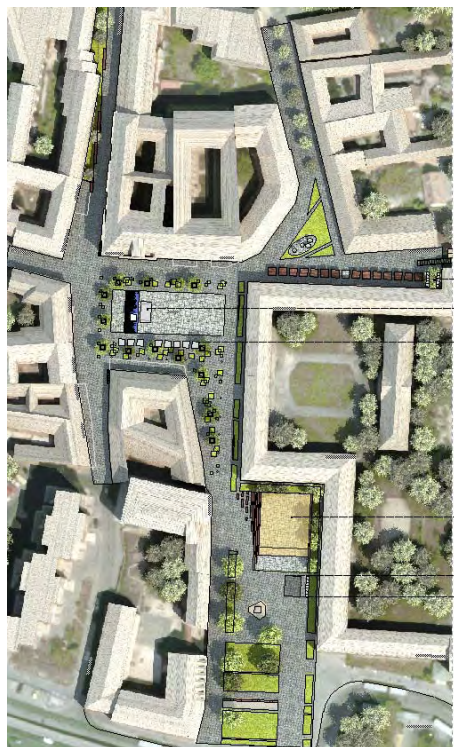
3.4 elrendezési lehetőségek a rendezvények függvényében

borfalu esetén

óbudai nyár, búcsú esetén

ádventi rendezvények esetén

A különböző rendezvények (borfalu, óbudai nyár, búcsú, ádvent) alkalmával a Fő tér
kialakítható egy **9X12m-es színpad 384 ülőhellyel**, illetve alternatívaként elhelyezhető
75db asztal padokkal. **11 db pavilon** kaphat helyet a Halásztanya előtt

közműkapcsolatokkal, és ezenkívül létesülhet további **17db ideiglenes pavilon** is a Fő téren.

A Hajógyár utca keleti végén, a piaci pavilonok közelében lehetséges **2X5db mobil wc** elhelyezése. Ezek mind a piac, mind a Fő téri rendezvények közönségét kiszolgálhatják. A rendezvények közelében, de mégis a háttérben található.

A Szentlélek téren kialakítható egy **19X26m-es jégpálya**, melegedő büfésátorral, mögötte mobil wc-vel, körben leülő-pihenő lehetőségekkel. A jégpálya helyén és a Szentlélek tér egy részén egy **6X8m-es színpad** vagy **55db asztal** padokkal, valamint **15db ideiglenes pavilon** kaphat helyet.

3.5 ütemezhetőség

A térrendszer elemei bár szorosan összefüggnek egymással, egymástól függetlenül is működhetnek, így a megvalósítás is **ütemezhető**. Az egyes elemekre bontott rendszer – a Szentlélek tér, a Fő tér, a Hajógyár utca, a Harrer Pál utca, a Laktanya utca és a Kórház utca – bizonyos mértékben tovább bontható.

A Hajógyár utca piaci pavilonjai és a gyaloghíd egymástól függetlenül is megvalósíthatók. A Szentlélek tér zöldfelületei a Szentháromság szoborral egy egység, az itt található rendezvénytér/jégpálya egy másik.

A Harrer Pál utca és a Laktanya utca tovább nem bontható.

A Fő téren a rendezvénytér a burkolattal együtt készül, javasolt a vízjátékot is ezzel egy fázisban elkészíteni. A pavilonok, illetve a „fényjel” kivitelezése jelenthet egy második ütemet, de a pavilonokat kiszolgáló közművek az első ütem részei kell legyenek. (A fényjel az egész beruházás, és az új Fő tér védjegye lehet, célszerű azt is az első ütemben megvalósítani.)